

Remissvar om ändringar i EU:s körkortsdirektiv från STMF, Svensk Trafikmedicinsk Förening.

STMF är en sektion i Svenska Läkaresällskapet och samlar cirka 150 personer som är intresserade av och i allmänhet också arbetar med, prövning inom sjukvården av medicinsk lämplighet att inneha körkort. En majoritet i sektionen är läkare men även andra yrkeskategorier som arbetsterapeuter, psykologer, trafiksäkerhetsforskare och äldreexperter är med i föreningen.

Underlaget för den nu gällande svenska lagstiftningen och Transportstyrelsens medicinska föreskrifter om körkorts innehav TSFS 2010:125 med senare ändringar, bygger på den del av körkortsdirektivet som kallas annex III och som innehåller minimikrav på området som alla medlemsstater inom EU måste följa.

De kommentarer och remissynpunkter på de föreslagna förändringarna av direktivet som STMF tar möjligheten att nu avge begränsar sig till just dessa medicinska delar av direktivet.

Det arbete inom europeiska organisationen CIECA som 2021 slutförts på området visar att det idag är stora skillnader mellan de olika medlemsstaternas medicinska krav. STMF:s remissynpunkter tar utgångspunkt i det arbete som CIECA gjort och bedömer att de förändringar som CIECA förslår är relevanta och kan bidra till mindre skillnader mellan medlemsstaternas regler samt minska riskerna av olika sjukdomar i trafiken.

De delar i annex III där remissutskicket föreslår ändringar är minimala och kan inte bedömas bidra till att påverka det problem som medicinsk olämplighet i trafiken innebär. Den vanligaste värderingen av hur stor andel av alla dödsolyckor som beror på sjukdom hos föraren är mellan 15 och 20%. Om man räknar med sådana sjukdomar som beroendesjukdomar och neuropsykiatriska tillstånd som tex obehandlad ADHD kan andelen dödsolyckor på grund av sjukdom vara betydligt större än 20%. För Sveriges del är det för att uppnå 0-visionens mål, nödvändigt med en utveckling i linje med den vetenskapligt grundade medicinska kunskapen och utvecklingen såsom den kommer till uttryck i CIECA:s förslag.

Som remissvar vill STMF därför föreslå att Sverige pekar på behovet av mer utveckling i annex III. STMF:s svar blir en kondenserad och något förkortad version av CIECA:s förslag enligt texten nedan. I den händelse en presentation av CIECA som organisation kan behövas, bifogas också en Power-Pointpresentation som presenterar organisationen CIECA och det europeiska arbete de relativt nyligen genomfört på området:

Under åren 2018-2021 fanns en arbetsgrupp av europeiska experter inom detta område som arbetade under ledning av europeiska körkortsorganisationen CIECA. De förslag till förändringar som denna arbetsgrupp kom fram till efter ett gediget arbete behöver inkluderas i de förslag till förändringar som nu föreslås inom direktivsarbetet.

I korthet gäller det dessa förslag:

1. Arbetsgruppen inom CIECA ifrågasätter om det finns behov av att ha med skrivningar om bländning, kontrastkänslighet och skymningssende när det inte finns någon överenskommelse om mätmetoder och gränsvärden för lämplighet.

2. För synfälsdefekter finns det behov av att ha gemensamma metoder för att besluta om medicinsk lämplighet mellan olika EU-länder: definierade mätmetoder och gränsvärden borde specificeras i annexet
3. Det behövs ett klargörande från EU-kommissionen om mätning av blodsockervärdena i vävnadsvätska i stället för i blod kan accepteras vid diabetes.
4. Det behövs en ny arbetsgrupp av experter under körkortskommittén för alkoholrelaterade diagnoser. Frågan om möjligheten att inkludera alkohol som en del av den medicinska lämplighetsprövningen behöver belysas här.
5. Det behövs en ny expertgrupp för att utvärdera betydelsen av ADHD och liknande tillstånd när det gäller medicinsk lämplighet att inneha körkort.

STMF:s bedömning är att detta är förslag på nödvändiga förändringar som behöver göras för att minska den stora risk som medicinska tillstånd kan innebära i trafiken. Om de aspekter på medicinsk lämplighet som berörs här inte på ett adekvat sätt får en plats i direktivets annex III ökar risken att sådana tillstånd bidrar till ökad dödlighet i trafikolyckor. I dagsläget är bedömningen att sådana sjukdomsorsakade dödsolyckor utgör mellan 15-20 % av alla dödsolyckor men då har tillstånden under punkterna 4 och 5 inte räknats med.

För STMF:s styrelse genom dess ordförande Lars Englund, leg läkare specialist i allmänmedicin, Medicine Doktor